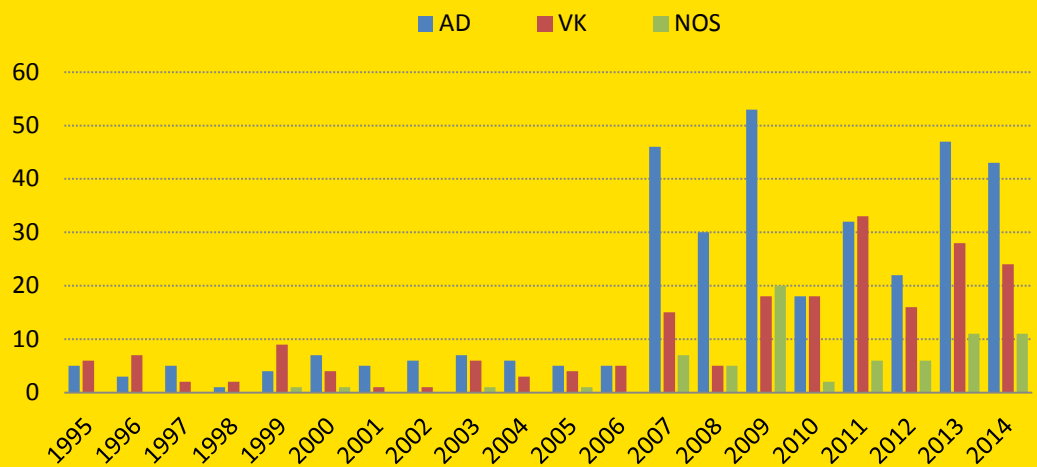

Juni 2015

Rens Peeters
Agnes Elling
Astrid Cevaal

Aantal items over vrouwenvoetbal in twee dagbladen (AD en de Volkskrant) en op televisie (NOS)

Debuut Nederland op WK 2015

Van 6 juni tot 5 juli wordt in Canada het wereldkampioenschap vrouwenvoetbal gespeeld. Na deelname aan twee Europese kampioenschappen in 2009 en 2013, is het de eerste keer in de geschiedenis dat het Nederlandse team zich voor een WK heeft geplaatst.

In aanloop naar het EK 2013 liet onderzoek van het Mulier Instituut al zien dat de media-aandacht voor het vrouwenvoetbal in een stijgende lijn zat, sinds de start van de eredivisie met BVO teams in 2007 ([Factsheet EK vrouwenvoetbal 2013](#)).

In het kader van het NWO- Sport project *Van voetbalvrouwen naar vrouwenvoetbal*¹ bleef het Mulier Instituut de berichtgeving over vrouwenvoetbal in diverse (nieuwe) media nauwgezet volgen, zowel in frequentie als aard van representatie. Tevens werden interviews gehouden met sportredacteurs van verschillende mediaorganisaties.

In deze factsheet presenteren wij een aantal tussenresultaten en kijken we specifiek naar de aanloop naar het komende WK.

Media-aandacht blijft constant

De vroege uitschakeling van het Nederlands elftal op het EK 2013 heeft in de media niet direct geleid tot een afname in de berichtgeving (figuur 1). Het aantal artikelen in de Volkskrant en het AD bleef de afgelopen twee jaar grotendeels op een zelfde niveau als de jaren daarvoor. De drie kranten waarvan de berichtgeving sinds 2013 in kaart is gebracht (de Telegraaf, Trouw en NRC Handelsblad) laten een gelijkwaardige output zien van zo'n 25 artikelen per jaar per krant. Met elf items per jaar over het vrouwenvoetbal in 2013 en 2014 noteerde NOS Studio Sport een lichte groei in de hoeveelheid berichtgeving ten opzichte van de jaren daarvoor.

“Volgens mij hangt die vrouwencompetitie er toch een beetje bij, gaat niet goed hè, gaat niet goed hè, zoals met stoppen FC Utrecht [...] Je voelt aan alles: er is iets aan het gebeuren..., maar het komt niet door.”

(chef sport landelijk dagblad).

Vrouwenvoetbal nieuwswaardig

Het feit dat het Nederlands elftal in de WK-kwalificatie play-offs moest spelen en zich eind november 2014 plaatste, verklaart de relatief hoge media-aandacht in een jaar zonder internationaal toernooi. Dat de prestaties van de Nederlandse ploeg van grote invloed zijn op de mate van berichtgeving in de media, wordt bevestigd in interviews met diverse sportredacteuren in Nederland. Vooral voor televisie-aandacht is Nederlandse deelname aan een internationaal vrouwenvoetbaltoernooi een voorwaarde. De nationale competitie wordt – met uitzondering van de start van de vrouwencompetitie met BVO-teams in 2007 - niet voldoende nieuwswaardig gevonden. De interviews bevestigen een kwalitatieve analyse van de berichtgeving in de dagbladen dat het vrouwenvoetbal niet alleen meer, maar ook meer serieuze en meer neutrale aandacht krijgt. Voorheen was vrouwenvoetbal vooral een rariteit en berichtte slechts een enkeling binnen een sportredactie serieus over vrouwenvoetbal. Tegenwoordig verschijnen ook ‘gewone’ wedstrijdverslagen en berichten over clubs (*FC Utrecht stopt met vrouwenvoetbal*) of transfers (*Miedema naar Bayern München*). Tegelijkertijd blijft de aandacht enigszins ambivalent.

“Je moet je een sportredactie voorstellen - en ik werk er hard aan om dit te veranderen - daar zit een verzameling alfa-mannetjes bij elkaar die het allemaal goed weten. Met op zich grote ego's, dat zeg ik ook tegen mezelf hoor, maar daar was een stemming van: nou, ze kunnen er niks van, en ze zullen er nooit wat van kunnen. Dat is natuurlijk onzin. Dit houd je niet tegen, maar dit mislukte toernooi [EK 2013] kwam op een verkeerd moment”

(chef sport landelijk dagblad).

Door de plaatsing voor het WK is het vrouwenvoetbal plotseling nieuwswaardig, waar alle sport- en voetbalmedia wel aandacht aan besteden. Maar de voorlopige resultaten van ons onderzoek laten ook zien dat het vrouwenvoetbal door veel (voetbal)sportjournalisten nog steeds niet echt serieus wordt genomen. Er wordt nog regelmatig ‘uitleggerig’ over bericht, normatief vergeleken met mannenvoetbal(lers) en/of vanuit een op heteromannenpubliek perspectief, met extra aandacht voor speelsters als ‘voetbalbabe’. Voorheen werd vooral Anouk Hoogendijk afgebeeld en in de aanloop naar het WK kondigden de media de jonge topspeelster Vivianne Miedema (18 jaar) enerzijds aan als ‘Messi van vrouwenvoetbal’ en stond zij anderzijds met naaldhakken en sexy lingerie in een sportmagazine geportretteerd.

Figuur 2 Aandacht vrouwenvoetbal op online nieuwssites, in twee perioden 2014/2015

Meer ruimte online, maar nieuws vaak lastig vindbaar

Websites genieten minder structurele beperkingen, in termen van tijd en ruimte, dan de traditionele media. Om te onderzoeken of deze mate van vrijheid van positieve invloed is op de hoeveelheid berichtgeving over het vrouwenvoetbal, is een analyse gemaakt van het nieuws op negen websites in twee periodes van elk vier weken (figuur 2). De periode in 2014 was er één waarin veel ontwikkelingen rondom het nationale elftal plaatsvonden (plaatsing WK en toewijzing EK 2017 aan Nederland), terwijl de periode in 2015 kan worden aangemerkt als een vrije normale nieuwsperiode. Er zijn vier zaken die opvallen:

- De relatief hoge absolute online aandacht voor vrouwenvoetbalitems vergeleken met de traditionele media (figuur 1). Waar de NOS in heel 2014 11 items besteedde aan vrouwenvoetbal op televisie, waren dat in de onderzochte vier weken eind 2014 online liefst 23 (en 5 in de 'nieuwsloze' periode begin 2015).
- Het lage aandeel vrouwenvoetbal op de gevestigde nieuwswebsites: de algemene nieuwswebsites besteden gemiddeld minder dan 5 procent van hun berichtgeving over voetbal aan het vrouwenvoetbal.
- Het verschil in de absolute en relatieve berichtgeving bij clubs: Telstar en Twente besteden gemiddeld 30 procent van hun totale berichtgeving aan vrouwenvoetbal. Ajax bericht ongeveer evenveel items als Telstar, maar relatief gezien ligt de aandacht met vijf procent dichterbij de algemene nieuwswebsites.
- OnsOranje, de officiële website van de nationale elftallen, noteert de hoogste gemiddelde aandacht (43%).

Een onbeantwoorde vraag is of de vergelijking die hier met het mannenvoetbal wordt gemaakt in alle gevallen de meest relevante is. De analyse is gestuurd door de manier waarop de websites hun nieuws categoriseren: veelal zijn het mannen- en vrouwenvoetbalnieuws samengevoegd. Om toch onderscheid te maken, wordt vaak het voorvoegsel "vrouwen-" of "meisjes-" gebruikt, waardoor het mannenvoetbal impliciet als onbenoemde norm fungeert. Daar komt bij dat in Nederland de top van het mannen- en vrouwenvoetbal nauw verweven zijn via de BVO's. Hierdoor profiteren de vrouwen enerzijds in de media-aandacht van bekende clubnamen, maar worden ze anderzijds ook vergeleken met het mannenvoetbal, wat gezien de mate van organisatie, professionalisering en publieke interesse niet reëel is. Een realistisch oordeel vellen over de media-representatie van het vrouwenvoetbal vereist een analyse van de status en de positie van het vrouwenvoetbal in een bredere sportcontext.

“Kijk je moet je een beetje voorstellen, dat succes natuurlijk verkoopt hè. Op het moment dat het Nederlands vrouwenelftal geweldig presteert en voor het eerst in de historie naar het WK kan, hebben er heel veel mensen belangstelling voor vrouwenvoetbal. Niet zozeer omdat het vrouwenvoetbal is, maar omdat het bijzonder is”

(hoofdredacteur online voetbalwebsite).

Er is een discussie op de redactie tussen de voor- en tegenstanders van het vrouwenvoetbal, dat je het gewoon als een ander sport moet beoordelen. Dat is natuurlijk wel moeilijk als je allemaal voetbalkenner bent, om dan opeens anders naar vrouwenvoetbal te gaan kijken.

(Voetbaljournalist landelijk dagblad)

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke en landelijk opererende stichting gericht op de bevordering van de sociaal-wetenschappelijke kennisontwikkeling en beleidseffectiviteit op het terrein van sport en samenleving.

Het instituut voert fundamenteel en praktijkgericht onderzoek uit, monitort de ontwikkelingen op het terrein van de sport en organiseert bijeenkomsten en congressen om het debat over de sport te stimuleren.

Neem voor meer informatie contact op met: Agnes Elling
A.Elling@mulierinstituut.nl

Mulier Instituut
Postbus 85445
3508 AK Utrecht
T 030-7210220
info@mulierinstituut.nl
www.mulierinstituut.nl

Conclusie

Met de succesvolle kwalificatiereeks voor het WK 2015 lijkt het vrouwenvoetbal definitief ‘nieuwswaardig’ geworden, zowel voor de geschreven pers als voor televisie. Traditionele (mannelijke) voetbalverslaggevers en vrouwelijke freelancers kunnen zich momenteel zelfs profileren op vrouwenvoetbal dat voorheen niet als serieuze topsport werd beschouwd en eerder een rariteitenstatus kende. De berichtgeving blijft niettemin marginaal en enigszins dubbelzinnig vergeleken met het mannenvoetbal en kent weinig experts. Online geniet het vrouwenvoetbal meer aandacht, maar is ook hier veelal niet goed zichtbaar en vindbaar gezien de sterke dominantie van het mannenvoetbal. Ook wanneer de glans van nieuwigheid is verdwenen na het WK, lijkt voldoende kritische massa bereikt voor wellicht minder, maar wel meer professionele berichtgeving. Maar dat zal de toekomst uitwijzen.

¹ *Van voetbalvrouwen naar vrouwenvoetbal: een interdisciplinair onderzoek naar de maatschappelijke impact van meidenvoetbal in Nederland* is een meerjarig onderzoeksproject (2013-2016) van Martine Prange (Universiteit Leiden) en Martijn Oosterbaan (Universiteit Utrecht) binnen het NWO Sport programma.

Het Mulier Instituut voert het deelonderzoek over de ontwikkeling van vrouwenvoetbal en (nieuwe) media uit. Hieronder vallen de volgende deelprojecten:

- Cijfermatige ontwikkelingen in deelname aan vrouwenvoetbal.
- Ontwikkelingen in kwantitatieve en kwalitatieve media-aandacht.
- Sportjournalisten over de nieuwswaardigheid van het vrouwenvoetbal.
- Eredivisiespeelsters en hun online volgers over vrouwenvoetbal en profilering via (nieuwe) media.

Over dit laatste onderdeel verschijnt binnenkort eveneens een factsheet.

mulier instituut